28.5.2024

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Vastauksen täydentäminen

Ympäristövaliokunnan julkisessa kuulemisessa käsiteltiin 21.5.2024 toimintojen vaikutuksia vesiin.

Ympäristöministeriö kunnioittaen täydentää vastaustaan seuraavilta osin:

1) Paras käyttökelpoinen tekniikka

Parhaan käyttökelpoisen tekniikan (BAT) käyttämistä koskevasta vaatimuksesta säädetään ympäristönsuojelulain 8 §:ssä yleisenä vaatimuksena kaikille lain soveltamisalassa oleville pilaantumista aiheuttavalle toiminnoille. Käytännössä BAT määritellään teollisuuslaitoksille toimialakohtaisesti ja määrittäminen perustuu olemassa olevista laitoksista kerättävään päästö- ja tekniikkatietoon. Tätä on pidetty tärkeänä periaatteena muun muassa siitä syystä, että BAT-määrittelyssä käytettävät päästötiedot ovat todennetusti laitoksilla saavutettavissa olevia päästötasoja. Teollisuuspäästödirektiivin soveltamisalassa oleville laitoksille BAT määritellään EU-tasolla. BAT-määrittelyssä otetaan huomioon myös tekniikoiden käyttöönottoon ja käyttöön liittyvät kustannukset. Täysin uusien teollisten prosessien osalta BAT-määrittely perustuu alkuvaiheessa kuitenkin tapauskohtaiseen harkintaan, joka perustuu ympäristönsuojelulain 53 §:ssä säädettyihin yleisiin periaatteisiin. Yleisten periaatteiden soveltamista ei ole tarpeen ohjeistaa yksityiskohtaisemmin, koska parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttöä on sovellettu käytännössä ympäristöluvissa jo yli 20 vuotta ja tulkinnat ovat monilta osin vakiintuneet. Tapauskohtaisessa harkinnan lopputuloksessa voi kuitenkin olla eroavaisuuksia ja BAT-määrittelystä linjataan yksityiskohtaisesti vasta siinä vaiheessa, kun vain EU-tason BAT-vaatimukset ovat valmistuneet.

Teollisuuspäästödirektiivin päivityksessä (U 50/2022 vp) direktiivin soveltamisalaan lisättiin akkutehtaat. Komission tarkoituksena on valmistella akkutehtaita koskevat BAT-päätelmät viivytyksettä niin, että työ alkaa vuonna 2025 ja tavoitteena on saada BAT-päätelmät valmiiksi vuonna 2028. Toimialakohtaisten päätelmien valmistumisen jälkeen tapauskohtaisen harkinnan sijasta tulevat noudatettavaksi uudet BAT-päätelmät, joita noudatetaan heti julkaisun jälkeen uusissa laitoksissa ja neljän vuoden siirtymäajan jälkeen olemassa olevissa laitoksissa.

2) Tietoja Ruotsin ympäristölainsäädännöstä sulfaatin osalta

Tukholman yliopiston selvitys sulfaatin arviointiperusteista ja ympäristönlaatunormien asettamisesta (Sahlin & Ågerstrand 2018; Sulfate-EQS-data-overview-2018.pdf) valmistui syksyllä 2018. Selvitys tehtiin Havs- och Vattenmyndighet (jäljempänä Meri- ja vesiviranomainen) ja Naturvårdsverketin tilauksesta. Meri- ja vesiviranomainen on samana vuonna keväällä julkaissut vaikutusten arviointia koskevan muistion, joissa käsitellään Meri- ja vesiviranomaisen määräyksiä (HVMFS 2013:19) luokituksesta ja pintaveden

ympäristönlaatunormeista[1]. Muistiossa käsiteltiin muun muassa sitä, että lainsäädäntöön lisättäisiin sulfaattia koskevaa sääntelyä ja erityisesti sitä, mitkä olisivat tällaisen ratkaisun vaikutukset muun muassa eri toimijoille.

Voimassa ovat Miljöbalken-nimisen lain (1998:808) 4 luvun perusteella annetut uudistetut Meri- ja vesiviranomaisen määräykset vuodelta 2019 (HVMFS 2019:25)[2]. Ne eivät sisällä pintavesien luokituksesta sulfaatille annettuja ympäristönlaatunormeja tai raja-arvoja. Tämän pienen tarkastelun tuloksena voidaan todeta, että Ruotsissa ei ole vesienhoidossa asetettu sulfaatille ympäristönlaatunormeja[3].

Ruotsin teollisuuden päästöasetuksessa (2013:250[4]) säädetään muun muassa varotoimista ja parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta. Asetus sisältää mm. massan, paperin ja pahvin valmistukseen sovellettavat BAT-päätelmät ja niitä koskevat sulfaattisäännökset.

[1] https://insynsverige.se/documentHandler.ashx?did=1938177 , https://www.aces.su.se/aces/wp-content/uploads/2018/10/Sulfate-EQS-data-overview-2018.pdf
[2] https://www.havochvatten.se/download/18.4705beb516f0bcf57ce1c145/1576576601249/HVMFS%202019-25-ev.pdf
[3] Juomavesidirektiivissä on sulfaatille raja-arvo ilmeisesti korroosiovaikutusten vuoksi. (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2020/2184, annettu 16 päivänä joulukuuta 2020, ihmisten käyttöön tarkoitetun veden laadusta (uudelleenlaadittu)).
[4] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/industriutslappsforordning-2013250_sfs-2013-250/